

*Ющенко Т.Ю.,
здобувач другого (магістерського) рівня,
Коваленко М.А.,
д.е.н, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Херсонський національний технічний університет,
Ломоносова О.Е.,
к.е.н., доцент кафедри економіки, Херсонська філія Національного
університету кораблебудування імені адмірала Макарова*

ШЛЯХИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІДПОВІДНОСТІ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ФАХІВЦІВ ВИМОГАМ СУЧАСНОЇ ЕКОНОМІКИ

За сучасних умов господарювання одним із основних завдань вищої освіти є професійна підготовка фахівців, які добре розуміють особливості теперішнього і майбутнього економічного розвитку України, передбачають шляхи розвитку економіки, спроможні працювати в умовах інтеграції України в світове господарство.

Унаслідок зміни технологічних укладів швидко застарівають професійні знання. Щорічно в світовому господарстві зникає майже 500 і виникає понад 600 нових професій. Оптимальний термін ефективності набутих знань і кваліфікації знизився до 5-7 років, а в галузях, залучених до науково-технологічного процесу – до 2-3 років. Така ситуація потребує, з одного боку, опанування випускниками останніми досягненнями науки і техніки у своїй галузі, а з іншого боку – безперервного підвищення кваліфікації та перепідготовки працівників, спрямованих, насамперед, на формування їхнього інноваційно-технологічного потенціалу, інноваційної культури, генерування, сприйняття, підтримку нових знань, готовність і здатність реалізувати нововведення [1].

Характерна особливість сучасності – високі темпи, прискорення розвитку науки взагалі. За даними спеціальних наукових досліджень, знання швидко застарівають. І темпи оновлення знань прискорюються. Крім того, спостерігається «обвальне» нарощування знань. Період подвоєння обсягу наукової інформації і знань у XIX столітті становив

близько 50 років. Обсяги накопичених суспільством знань, інформації в усіх формах на початку ХХ ст. подвоювалися кожні 30 років. У 1970-ті цей час скоротився до 7 років й продовжує скорочуватися. Тож набуті студентом нові знання на час закінчення навчання можуть виявитися вже застарілими. Водночас обґрунтованим є ліміт часу на навчання й опанування основами обраної професії, підвалини якої були сформульовані впродовж багатьох поколінь теоретиків і практиків.

Таким чином, існує протиріччя між темпами оновлення суспільних знань, що значно прискорилися останнім часом, і проблемами організації навчального процесу в університетах.

Насамкінець, ще один аспект проблеми відповідності компетенцій випускника вимогам його майбутнього робочого місця. За останні десятиліття кардинально змінилася система генерації і передачі знань, а їх обсяг багаторазово зріс. Сьогодні не можна за один раз, навіть за 5 або 6 років, підготувати людину для професійної діяльності на все життя. Нині щорічно оновлюється близько 5% теоретичних і 20% професійних знань. Одиниця виміру старіння знань фахівця, прийнята у США – період «напіврозпаду» компетентності, тобто зниження її на 50% унаслідок появи нової інформації, показує, що за багатьма професіями цей період настає менш ніж через 5 років, тобто стосовно до нашої вітчизняної системи вищої освіти часто раніше, ніж закінчується навчання. Вирішення проблеми полягає в переході до освіти фахівця протягом життя, де базова освіта періодично повинна доповнюватися програмами додаткової освіти [2].

Вирішити окреслені вище проблеми навчання фахівців і забезпечення відповідності їх компетентностей вимогам сучасної економіки дозволить, на наш погляд, поєднання принципів і практики організації формальної і неформальної освіти, включення лекцій провідних вчених кращих університетів країни, світу у навчальну програму відповідної дисципліни. Університети мають право самостійно передбачати відповідний механізм погодження оперативних змін впродовж навчального року переліку лекцій її другої, за вибором викладача (дисципліни за вибором навчального закладу), частини відповідними лекціями провідних вчених.

Комбінована таким чином інноваційна програма дисципліни включатиме останні досягнення науки і практики у тій чи іншій сфері. При цьому прослуховування онлайн-лекцій мовою оригіналу спонукатиме студента до вивчення іноземних мов і сприятиме формуванню у нього ще однієї компетенції – володіння однією-двома іноземними мовами – компетенції, віднесеної у рекомендаціях Єврокомісії до числа восьми базових компетенцій, якими повинен послуговуватися кожен європеєць [3, с. 47].

Результати обліку навчальної діяльності студента, пов'язаної з виконанням комбінованої інноваційної освітньо-професійної програми курсу навчання можуть фіксуватися у додатку до відповідного документа про освіту, у тому числі диплому, атестата, в академічній довідці, з повною назвою курсу лекцій неформальної он-лайн або оф-лайн освіти, їх обсягу у годинах (кредитах), електронної адреси та документа, що підтверджує їх проходження та якість засвоєння. Включення курсів он-лайн або оф-лайн лекцій провідних вчених кращих навчальних закладів країни та світу до навчальної програми підготовки вітчизняних фахівців сприятиме формуванню у випускників компетенцій, що відповідатимуть вимогам сучасної і прийдешньої економіки.

Список використаних джерел

1. Бахрушин В. Неформальна та інформальна освіта: навіщо вони нам потрібні [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://education-ua.org/ua/articles/872-neformalna-ta-informalna-osvita-navishcho-voni-nam-potribni>.

2. Освіта протягом життя: світовий досвід і українська практика. Аналітична записка. - [Електронний ресурс] – Офіційний сайт Національного інституту стратегічних досліджень. – Архів оригіналу за 5 грудня 2017 р. Режим доступу: <http://old2.niss.gov.ua/articles/252/>.

3. Павлик Н. Теорія і практика організації неформальної освіти для молоді: Навч. посіб. / Н. Павлик – Житомир: ЖДУ імені Івана Франка, 2017. – 162 с.